

Začal soud o právo na názor

NP nasepravda.cz/zpravodajstvi/zacal-soud-o-pravo-na-nazor

Josef Skála, Vladimír Kapal a Juraj Václavík v soudní síni Obvodního soudu pro Prahu 7 a do soudní síně přicházející veřejnost. FOTO – ČTK

01 Úno 2023 [Zpravodajství](#), [Z domova](#)

V tomto případě o právo na názor na historickou událost. Ve středu 1. února po 2,5 hodinách přelíčení v kauze PhDr. Josefa Skály, Ing. Juraje Václavíka a Vladimíra Kapala nepadl výsledný verdikt. Soudce JUDr. Tomáš Hübner jednání odročil na 3. března, neboť budou ještě vyslechnuti další svědci a přehrán pořad odvysílaný na Svobodném rádiu, na jehož základě byli jmenovaní obžalováni. V relaci tohoto internetového média se měli dopustit údajného zpochybňování genocidia, dokonce ve spolupachatelství, podle paragrafu 405 trestního zákoníku, a to tím, že diskutovali o tzv. Katyňském masakru.

Obžalované přišly na Obvodní soud pro Prahu 7 na Ovocném trhu podpořit desítky jejich přátel, známých a sympatizantů, kteří zaplnili chodbu před jednací místností, přičemž většina z nich mohla zasednout v lavicích soudní síně, určených pro veřejnost. Jednání si nenechali ujít také televizní štáby a někteří novináři. Naše pravda měla na místě svou zpravodajku.

V úvodu státní zástupkyně přečetla rozsáhlou obžalobu. Jmenovaní podle ní 2. 7. 2020 v rámci diskuse v pořadu Svobodného rádia *»opakovaně veřejně odmítali, relativizovali a zlehčovali sovětskou odpovědnost a samotný průběh tzv. Katyňského masakru, který je souhrnným označením pro sérii masových vražd převážně polských válečných zajatců spáchaných v roce 1940 příslušníky lidového komisariátu vnitřních záležitostí Sovětského svazu, tzv. NKVD«.*

Žalobkyně citovala některé výňatky z přepisu tohoto rozhlasového pořadu, na což poukázal později ve své výpovědi Skála a označil je za vytržené z kontextu. Proto požádal, aby soud vyslechl celý dvouhodinový pořad. Státní zástupkyně, jež obžalobu četla ve značném tempu a ne zcela zřetelně, zakončila své expozé slovy, že Skála, Václavík a Kapal v pořadu na Svobodném rádiu veřejně popírali *»sovětský zločin, tzv. Katyňský masakr«*, ačkoli fakta o něm jsou *»obecně považována za nezpochybnitelná, tedy veřejně zpochybňovali a popírali válečný zločin«.*

Poté, co se jmenovaní muži vyslovili, že se necítí ve smyslu obžaloby vinni, soudce přešel k dílčím výpovědím. Kapalův obhájce namítl, že shledává rozpor ve formulacích: *»V usnesení o zahájení trestního stíhání... bylo uvedeno, že pan Kapal spolu s dalšími obviněnými ,veřejně popírali a zpochybňovali sovětskou odpovědnost za válečný zločin‘, zatímco v obžalobě je napsáno, že ,veřejně popírali a zpochybňovali válečný zločin‘«.* Námitka byla ponechána bez odpovědi.

Kapal: Nepopírali jsme zvěrstva ani zločiny

Moderátor a majitel soukromého rádia **Vladimír Kapal**, který z obviněných hovořil jako první, na svou obhajobu uvedl, že *»nepadlo jediné slovo od nás, že bychom popřeli jakékoli genocidium, jakákoli zvěrstva«*, a odmítl se nechat soudit *»za to, co patří historikům«*. Soudce vysvětlil, že paragraf 405 TZ hovoří mj. o zpochybňování, popírání a schvalování válečných zločinů a že právě z toho jsou muži viněni. *»Pane soudce, slyšel jste v obžalobě jediné slovo, že bychom popírali válečný zločin? Ani v jednom jediném slově jsme nepopřeli, že v Katyni se stal válečný zločin,«* hájil se Kapal.

Překladatel a spisovatel **Juraj Václavík**, který je původní profesí hutní inženýr, se věnuje historii celý život jako koníčku a, jak řekl naší zpravodajce, speciálně událostmi v Katyni se zabývá 13 let. Jeho výpověď byla nejdelší. Desítky minut hovořil o svých názorech badatele, jak se dle něho události seběhly, přičemž předal soudu kopie některých historických listin, dobových novin apod., z nichž dovozuje, že pachateli masakru polských válečných zajatců v Katyni poblíž Smolenska byli němečtí okupanti. *»Neznám žádný důvod, proč bych se nemohl věnovat Katyni. Neznám důvod, proč bych ze zjištěných skutečností nemohl dělat nějaké vývody,«* hájil své právo na názor.

Soudce nechtěl dělat »seminář o Katyni«

»My tady nebudeme dokazovat historii, historie je daná,« vstoupil do Václavíkovy obsáhlé výpovědi soudce Hübner, *»my nebudeme dokazovat, kdo ten masakr udělal, protože to je naprosto jasné, mj. opakovaně potvrzené – udělal to Sovětský svaz a jeho složky,«* řekl rázně. Soudce odmítl na přelíčení *»několik hodin«* řešit, že *»Katyň spáchali Němci«*, a nechtěl ze soudního jednání dělat *»seminář o Katyni«*.

Václavíkův obhájce namítl, že klient má právo na svou výpověď v té podobě, kterou činí. Po kratší výměně názorů mezi soudcem a obhájcem mohl Václavík pokračovat. Smyslem jeho vystoupení před

soudem bylo, že jako badatel nahlédl události v Katyni jinýma očima a vidí v oficiálním podání mezery a rozpory. A právě na ně v rozhlasové relaci upozornil – nic více. Například poukázal na chyby či nesrovnalosti na historických listinách («o kterých se nemluví, nejsou žádané»), souvisejících s katyňskými událostmi.

Václavík: Nejasnosti a nesrovnalosti mě vedou k pochybnostem

»Nenašel jsem žádné důkazy o tom, že se tento masakr nestal, a tak jsem ho nikdy nezpochybňoval, proto se ohrazuji proti nařčení o popírání genocidia nebo válečných zločinů« – těmito slovy Václavík požádal soud, aby žalobu zamítl. Václavík se nepovažuje za neomylného, ale předložil, jak uvedl, dostatek nejasností a nesrovnalostí, které ho vedou k pochybnostem. *»Snad na tom nejsme tak zle, abychom tyto pochybnosti nemohli vyjádřit. Tímto nikomu neškodím, nikomu neublížuji ani nikoho nenavádím k nepravostem. V průběhu osmi desetiletí se výklad tohoto masakru změnil již dvakrát,«* zakončil výpověď Václavík, jenž pod pseudonymem Jiří Šifrin vydal knihu *Bůh synergie*.

FOTO – Monika HOŘENÍ

Na dotaz obhajoby Václavík vysvětlil úlohu českého forenzního patologa profesora MUDr. Františka Hájka, jenž byl pod nátlakem protektorátní moci donucen zúčastnit se v roce 1943 ohledání mrtvých těl polských válečných zajatců v Katyni jako člen tzv. mezinárodní komise pod vedením nacistického Německa a podepsal protokol podle německých not. Po válce publikoval brožuru *Důkazy Katynské*, ve které vysvětlil, že při ohledání naznal jiné skutečnosti než ty, které by svědčily pro sovětskou vinu. Usoudil, že vražda se odehrála až v době, kdy tato oblast Sovětského svazu byla okupována nacistickým Německem.

Skála: Pohled na historickou událost nemůže být uzavřen

Vrcholem přelíčení 1. února na Obvodním soudu pro Prahu 7 byla výpověď Josefa Skály, původní profesí historika. *»V úvodu relace jsem řekl, že jsme nepřišli hlásat dogmatické názory, ale nabídnout publiku nová zjištění seriózní historiografie,«* poznamenal. Aktéři pořadu tímto chtěli podnítit další diskusi. Skála vyjádřil výhrady ke znaleckým posudkům, proto požádal o předvolání autorů těchto posudků, aby bylo možné jim před soudem klást otázky. Požádal i o možnost vyslechnutí svědka obhajoby, renomovaného historika, jenž pracoval s primárními prameny.

Sám Skála je autorem dvou historických monografií z doby druhé světové války, jedna z nich vyšla v šesti jazycích. *»Každá věta, která tam (v pořadu) ode mě zazněla, má oporu ve veřejně dostupných zdrojích seriózní historiografie anebo expertízách špičkových znalců. Nic z toho, co jsem tam řekl, nebylo ‚vycucáno z palce‘ či moje spekulace.«* Rozhlasová relace, která se odehrála 2. 7. 2020, nebylo vědecké kolokvium, nýbrž živý pořad a na internetu jsou mnohem razantnější názory k danému tématu, namítl.

Skálu překvapilo, ba urazilo, že pořad na internetovém rádiu o události vzdálené 80 let projednávala Národní centrála boje proti organizovanému zločinu. *»Je to poprvé v mém životě, kdy jsem trestně stíhán. Můj pohled na historii je alternativní, ano. Ale naučil*

jsem se tento pohled uplatňovat vždy striktně v souladu s právním řádem, a to nejen v ČR.» Skála připomněl, že byl šéfem velké mezinárodní organizace a dokázal i v zahraničí vystupovat tak, aby se nedostal do konfliktu se zákony, a »tuto normu ve svém jednání uplatňuji doma, v ČR«.

Skálu šokuje, že znalci, které si povolal policejní orgán, nezmínili ve svých posudcích jediný ze zahraničních zdrojů, jež také vykazují alternativní názor na Katyňský masakr. Dle něho jsou takové názory i v mezinárodní komunitě, například v USA, Francii či Polsku. *»Tato otázka není dodnes uzavřena, byť někteří tvrdí, že tomu tak je. Uzavřena ani být nemůže, protože je třeba ji dále zkoumat, poznání se posouvá. A to je poslání vědy. Ve vědě platí, že je právo poznávat dále.«*

V souladu s Ústavou a Listinou

»Mé vystupování i kolegů v pořadu bylo konformní s Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Máme svobodu projevu... Je velký rozdíl, když si někdo z nás ‚cucá něco z palce‘ a fantazíruje, nebo když reprodukuje z veřejných zdrojů, a já dodávám, velmi seriózních – to je další pádný důvod, proč se rozhodně necítím vinen,« zakončil Skála svou výpověď a tím shrnul i postoj celé trojice obviněných, kteří trvají na své nevině.

Obviněné muže podpořili v jednací síni zástupci různých spolků, iniciativ, KSČM, společenství PRAK a další. PRAK (společenství Proti represí a kriminalizaci občanů za názor) vidí v trestním stíhání Kapala, Skály a Václavíka alarmující precedens nemající obdoby po desítky let – kriminalizován totiž není živý politický střet, ale názor na vzdálenou historii.

(mh)

Tags [TOP](#)